

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Papirniški pihalni orkester ob svoji 80. obletnici

● USPEHI IN TEŽAVE, PA NENEHNA PRIZADEVANJA ZA NADALJNJO RAST

80 let Papirniškega pihalnega orkestra

Osemdeset let mineva odkar je nekaj članov socialdemokratskega društva papirniških delavcev, ki je takrat združevalo napredno delavstvo, ustanovilo svojo godbo. V začetku je štela dvanajst članov, instrumente pa so nabavili v Gradcu. Namen godbe je bil sodelovati na vseh delavskih in podobnih prireditvah. Kljub velikim političnim, materialnim, prostorskim in kadrovskim težavam je godba skozi desetletja nazadnje širila svoje vrste, se izpopolnjevala in vse bolj dobivala svoj družbenopolitični pomen.

To se je predvsem odrazilo marca 1942, ko so godbeniki sklenili prenehati z glasbenim delovanjem. Takratni predsednik in dirigent Feliks Svetek je godbenikom razložil, da med okupacijo godba ne more obstajati, ne da bi se kompromitirala z javnimi nastopi. Odločitev je utemeljil z besedami: »Čas, ki ga preživljamo, je težak in ni v skladu z delovanjem godbe. Ko se bodo umaknili okupatorjevi vojaki, bomo spet zaigrali. Do tedaj pa tudi godbe ne moremo več poslušati.« Za zaključek je godba zaigrala koračnico Slovensce, Srb, Hrvat. Skupina navzočih italijanskih vojakov je ploskala, godbeniki pa so solzljivi nastopili svoj kulturni molk.

V partizane je odšlo enajst godbenikov, od katerih se jih šest ni vrnilo.

Takoj po vojni, že maja 1945, je Feliks Svetek ponovno formiral godbo. Od takrat delovanje godbe ni bilo več prekinjeno, leta 1963 pa se je preimenovala v Papirniški pihalni orkester Vevče. To je edini tovrstni orkester v

naši občini. Posluje v skladu s svojim pravilnikom in poslovnikom. Organizacijsko vodi orkester upravni odbor z predsednikom na čelu. Delo upravnega odbora nadzira nadzorni odbor, za disciplino pa skrbi disciplinska komisija.

Tehnično vodstvo je v rokah dirigenta, pri delu pa mu pomagajo predvodnik in vodje skupin. Tako popolna organizacija omogoča obvladovanje obsežnega dela in težav, s katerimi se srečuje orkester. O obsežnosti dela nazorno govori podatek, da je imel orkester v preteklem letu 71 nastopov na družbenopolitičnih manifestacijah, športnih in kulturnih prireditvah, žalnih komemoracijah in raznih koncertih.

Posebno velja omeniti zelo zahtevni koncert ob svečani manifestaciji Kultura in revolucija 25. novembra 1979 v Celju in Zagorju. Posnela in predvajala ga je tudi RTV Ljubljana.

Za izvajanje tako različnih programov je treba nenehno vaditi. Orkester je imel v preteklem letu 80 vaj. Zaradi tako velike obremenjenosti pa je jasno, da so obveznosti članov krepko prerasle raven konjike. Za uspešno delovanje orkestra je poleg osnovnih možnosti potrebna velika odgovornost in poštvalnost, skratka velik entuziazem vsega 55-članskega kolektiva.

Kljub temu, da spada orkester med večje ansamble, je skrb za podmladek ena glavnih in nenehnih nalog vodstva.

V orkester je vključenih 20 pionirjev in mladincev. Njim je namenjena še posebna skrb, saj morajo poleg glasbenih veščin pridobiti tudi druge, našim družbenim normam ustrezne lastnosti.

Posebno pomembno je šolanje mladih glasbenikov. Tesno sodelujemo z glasbeno šolo Moste-Polje in predvsem v oddelku v Polju se šola 20 učencev, od katerih je 12 že vključenih v orkester. Kljub temu, da so za šolanje potrebna dokajšnja finančna sredstva, kaže to dejavnost še razširiti. Računati je namreč treba tudi za osipom in samo množičnost lahko zagotovi dovolj ustreznih godbenikov, ki so pogoj za hitrejši napredek in dvig kakovosti igranja.

V orkester so vključeni učenci osnovnih šol, dijaki, študentje, delavci in tehniki, nekaj pa jih ima fakultetno izobrazbo.

Prednost glasbi vso to pisano paleto združuje v homogeno celoto. Med že omenjene osnovne pogoje spadajo dokajšnja materialna in finančna sredstva. Orkester potrebuje prostor, ustrezní inventar, arhiv, instrumente, uniforme, sredstva za dirigenta, nadomestila za razne stroške, ki jih imajo člani v zvezi z nastopi, za šolanje učencev in razne režijske stroške.

Sedež orkestra je že vrsto let v godbenem domu na Vevčah. Odstopila mu ga je Papirnica Vevče v brezplačno uporabo. Poleg tega je imela papirnica v preteklih letih vedno veliko razumevanja za potrebe orkestra in posebno ob večjih nabavah izdatno finančno sodelovala. V zadnjem času pa je tudi na tem področju

čutili stabilizacijske ukrepe.

Orkester bi se moral vzdrževati predvsem z občasnim programom pri zvezi kulturnih organizacij Moste-Polje. Vendar žal ni tako. Lani je orkester prejel 100.000 din, kar ni zadostovalo niti za šolnino učencem in plačilo dirigentu. Seveda pa tudi ZKO razpolaga le z omejenimi sredstvi, porabnikov pa je veliko. Ostanke pa dejstvo, da potrebuje orkester za svojo dejavnost letno približno 500.000 din in da si mora razliko prislužiti s honorarnimi nastopi. To pa orkestru onemogoča vsaj delno izbiro nastopov, gostovanj ipd. Preveliko število nastopov tudi negativno vpliva na študij. Nikakor ne bi smeli dovoliti, da bi ta problematika zavzela preveliko širino in ogrozila delovanje orkestra ali celo zmanjšala entuziazem članstva.

Seveda pa ne kaže biti preveč črnogled in želje in hotenja orkestra za srednjeročno obdobje so že začrtana.

Prizadevali si bomo predvsem za:

- nenehno dvigovanje kakovostne ravni orkestra, da bi lahko letno izvajali tri zahtevne koncerte z različnim programom;

- nadaljnje izpopolnjevanje paradne formacije;

- ustanovitev stalne bobnarske skupine;

- vzgojo novih godbenikov;

- vzdrževanje in dopolnjevanje uniform;

- vsaj delni nakup novih instrumentov;

- stalno dopolnjevanje potrebne notranjega arhiva in

- zadovoljevanje potreb naše

družbe po tovrstni dejavnosti.

Za uresničevanje tega pa bo vsekakor potreben tudi dober družbeni posluš. Papirniški pihalni orkester je naša družbi potreben in to s svojim marljivim delom nenehno dokazuje. Za uspešno delo je tovaršiški orkester odlikoval z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. SZDL Ljubljana pa je podelila orkestru srebrni znak OF.

Svoj visoki jubilej bo orkester praznoval 20. junija ob 19. uri v kulturnem domu na Vevčah s slavnostnim koncertom.

VIKTOR KRESNIK

● PRVA SPOZNANJA OB UVAJANJU VZGOJE, PREDAVANJ IN POGOVOROV

O predzakonskem svetovanju

Drugi odstavek 15. člena zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih pravi: »Pred sklenitvijo zakonske zveze morata osebi, ki nameravata skleniti zakonsko zvezo, obiskati zakonsko svetovalnico.«

Se preden je ta člen začel veljati, je zbudil veliko kritičnih mnenj in odporov. Marsikdo se je spraševal, ali ni to kršenje človekove svobode, ali ni to vtikanje v zasebne zadeve moškega in ženske, ki se za zakon odločata svobodno in povsem prostovoljno. Toda če se zavedamo, da se v življenju nič dobrega ne zgodi šamo po sebi, temveč se je treba zanj zelo truditi ter upoštevati znanje in izkušnje drugih, pa da si tudi srečen zakon gradimo sami, potem se obveznost kaj hitro spremeni v pravico pridobivati si nova spoznanja, pomembna za odnos med moškim in žensko; pomembna za to, da si bosta mož in žena znala oblikovati res iskrene medsebojne odnose, kajti le tako bosta lahko oblikovala tudi iskrene odnose v svoji družini in le tako bo zagotovljena tudi pravica in želja njunih otrok, da imajo srečne in zadovoljne starše.

Seveda pa se vzgoja za humane odnose med spoloma ne more začeti šele v predzakonski svetovalnici, ampak že ob rojstvu otroka. Postati mora sestavni del stalne družinske in družbene vzgoje. Predzakonska svetovalnica je lahko le del tega informiranja.

V Ljubljani poteka predzakonsko svetovanje v dveh oblikah: v centrih za socialno delo po posameznih občinah in razširjeni program na magistratu. Na magistratu potekajo vsak teden v dveh dnevih predavanja, katerih vsebina je razdeljena na tri dele: psihološko-pedagoški vidik, medicinski vidik in socialno-pravni vidik. Psiholog oziroma pedagog vas v dveh urah seznani predvsem z značilnostmi in navadami, ki so pomembne za skupno življenje, s sposobnostmi prilagajanja, sprejemanja konfliktov kot sestavnega dela življenja in s področji, kjer je najpomembnejše medsebojno usklajevanje. Zdravnik pove v eni uri nekaj več o spočetju, nosečnosti, porodu, o načrtovanju družine — o številu otrok in o tem, kakšna naj bi bila razdobja med rojstvom posameznih otrok, o tem, kakšna naj bi bila kontracepcija takrat, ko družina še ni dokončno oblikovana in kakšna v zrelejših letih, pa o zmanjšani plodnosti in njenem zdravljenju.

Socialni delavec oziroma pravnik pa vas prav tako v eni uri informira o določilih zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ter drugih pravnih zadevah, ki so pomembne za začetek zakonske skupnosti, pa o tem, kako v naši družbi zadovolju-

jemo potrebe svoje družine, kakšne so možnosti za zdravstveno varstvo, vzgojo in izobraževanje, urejanje stanovanjskih zadev in otroškega varstva.

Lahko rečemo, da je za vsa našeta področja in za tista, ki se pojavijo sproti, med samim svetovanjem odmerjen prekratek čas in da so predavatelji svoja znanja o teh temah res krčili le v informativno predavanje.

Za predzakonsko svetovanje na magistratu je precej zanimanja in se namesto po dveh kaže celo potreba po treh ali tudi štirih skupinah na teden. V vsaki skupini je po 16 do 17 parov. Kljub precej velikim skupinam pa se v marsikateri od njih na koncu ali pa že med samim podajanjem vsebine razvije dokaj sproščena debata. Pari postavljajo vprašanja ali pa posredujejo svoja mnenja, stališča o vsebini predavanj. V nekaterih skupinah je seveda več zadržev in do takih pogovorov ne pride. Toda vseeno lahko opazimo, da pare vsebina predavanj zanima, da v marsikaterem primeru najdejo sebe, svojega partnerja in njun medsebojni odnos — fant in dekle se spogledata, si stisneta roki in poslušata dalje. Morda se je s tem pogledom in stikom rok začel med njima pogovor, ki ga bosta nadaljevala po končanem predavanju, sama ali s prijatelji?

Obisk predzakonske svetovanja na magistratu seveda ni

obvezen. Kdor ne želi iti na predavanja ali pa je v stiski s časom, lahko obišče zakonsko svetovalnico v centru za socialno delo v katerikoli ljubljanski občini, kjer se pogovori s svetovalcem za predzakonsko svetovanje. Včasih pridejo v zakonsko svetovalnico pari z negativnimi stališči do predzakonskega svetovanja in želijo le potrdilo o obisku. Vendar ta odpor ni tolikšen da se med svetovalcem in parom ne bi razvil pogovor.

V petih mesecih, ko je zakonsko svetovalnico v občini Ljubljana Moste-Polje zaradi predzakonskega svetovanja obiskalo okoli 60 parov, se pogovor ni razvil le v treh, štirih primerih. Največkrat se pogovarjamo o medsebojnih odnosih med moškim in žensko, o njunem odnosu do sorodnikov, o vlogi moža in žene v zakonu, pa o starševstvu in o spremembi v odnosu dveh, ko pride otrok. V teh pogovorih se včasih izkristalizira kak problem, ki sta ga partnerja že sama čutila, da se o njem nista znala pogovoriti. Včasih pa se po tem pogovoru par odloči, da bo obiskal še svetovanje na magistratu.

Ves čas pišemo le o pari, čeprav predzakonsko svetovanje ni namenjeno le njim. Nanj prihajajo tudi posamezniki — ali zato, ker s partnerjem nista mogla priti skupaj, ali pa se želijo o kakem problemu prej pogovoriti sami.

In kot smo že omenili na začetku: predzakonsko svetovanje naj ne bi bila obveznost, ampak pravica pridobivati si različna spoznanja, pomembna za odnos med moškim in žensko. Posebno zato, ker »ljubezen govori z večjim znanjem, znanje pa z večjo ljubeznijo«, kot je dejal Shakespeare.

IRENA VERBIČ

● USPEL NASTOP

Učenci glasbene šole Moste — Polje oddelka v Polju so 4. junija pripravili v kulturnem domu na Vevčah svoj glasbeni večer. Nastopili so pevcí in instrumentalisti — od 5. pa do 18. leta starosti. V programu pa sta sodelovala tudi dva gosta: mešani pevski zbor Vevče in solist ljubljanske opere, bivši učenec poljskega oddelka glasbene šole Ignac Junkar. Poleg obeh solističnih točk se je na koncu pridružil otroškemu šolskemu zboru in nastop je izšel v spodbudno radost tako nabitih polne dvorane poslušalcev kot nastopajočih, ki so morali na koncu celo ponoviti A. Dedičev: Ko bi vsa ljudstva na svetu. Besedilo A.M. slika D. J.

ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO

Morda vas zanima

Konce šolskega leta že trka na duri. V vsej naglici in napetosti zadnjih dni se je končalo tudi I. tekmovalanje v umivanju zob na OŠ Ketteja in Murna.

Neobveščeni naj ponovimo, da smo se v 2. polletju tega šolskega leta odločili za tekmovalanje zato, da bi na način, ki ne terja materialnih sredstev — le vztrajnost in zagnanost tekmovalcev pa dobro voljo izvajalcev — otrokom vcepili osnove zdravstvene kulture. Delo v ordinacijah in številne strokovne raziskave opozarjajo, kako premalo uporabljamo zobno ščetko. Redno in pravilno umiti zobje pa so najučinkovitejša obramba pred zobno gnijo.

V tekmovalju je sodelovalo vseh 31 oddelkov OŠ Ketteja in Murna in I. razred iz Hrušice, skupaj nekaj več kot tisoč otrok. Ugotovitve bi lahko strnili v nekaj stavkov:

- deklice si na splošno redneje in natančneje umivajo zobe (izjema so dečki I. razreda iz Hrušice);

- več otrok z umitimi zobmi smo našli zjutraj;

- v dnevih po praznikih, po izletih in ob ponedeljkih si otroci večkrat pozabijo umiti zobe;

- sodelovanje tovarišice je bi-

stveno pripomoglo k uspehu posameznega razreda.

Našeta dejstva omogočajo, da posvetimo več pozornosti tam, kjer je ta potrebna.

Mlajši učenci so se pogosto, kadar so imeli »slabo vest« (beri: neumite zobe), skrivali za zavese ali pod klopi, večji pa so skušali neopazno oditi s prizorišča, tudi na stranišče. Kakšno nepopisno veselje pa je navdalo otroke, če so bili uspešni in kakšno oštevanje je sošolca ali sošolke, ki smo ga(jo) zalotili z neumitimi zobmi! In že s tem, ko se otrok zave, da nečesa, kar bi moral, ni storil, je mnogo doseženega. Še vedno velja, da spoznati pomeni odpraviti.

Ob vsem tem pa nikakor ne bi smeli mimo pisane palete drobcev, ki so nas razveseljevali in hrabril. To je bil npr. oddelek, katerega učenci so v šolskih torbica redno nosili ščetke in zobne paste; to je bila tovarišica, ki je skupaj s svojimi učenci grizla testne tabletko; to je oddelek, ki je skrbno vodil seznam umitih in neu-

mitih zob; to je bil oddelek, ki je delil negativne točke sošolcem z neumitimi zobmi; to so bili vsi tisti posamezniki, ki so si hiteli k umivalniku sprat zobe, če smo bili v bližini.

Čeprav je bilo bistveno sodelovanje, brez nagrad nekako ni šlo. Učence treh najuspešnejših oddelkov je nagradila tovarna zdravil Krka.

Menimo, da smo na pravi poti in da bomo lahko čez nekaj let rekli: Pa

smo toliko in toliko otrok navadili umivati zobe.

Za konec pa še pohvala učencem, ki so bolj ali manj zagnano tekmovali. Hvala tovarišicam, ki so pogosto bile zgled sodelovanja. In ne nazadnje hvala tovarišema Škabarju in Jerini iz tovarne Krka, ki sta imela velik posluš za ta naš poizkus.

Jesen pa nadaljujemo!

TATJANA LESKOVŠEK-DENISLIČ

● Plaketa stomatološke sekcije slovenskega zdravniškega društva za OŠ Ketteja in Murna

Stomatološka sekcija slovenskega zdravniškega društva ima za eno svojih osnovnih nalog propagiranje zobozdravstvene vzgoje med našimi občani.

Izvršni odbor sekcije je na rednem mesečnem sestanku v maju 1980 sprejel sklep, da podeli OŠ Ketteja in Murna plaketo za akcijo, ki jo je izvedel učiteljski zbor v povezavi z dr. Tatjano Leskovšek-Deniščičovo in v kateri so učenci tekmovali v uspešnosti osebne higiene. Najuspešnejši oddelkom pa je sekcija podelila posebno priznanje.

Informacijski sektor sekcije RADE MATJAZ I. r.

Jože Šorn

70-letnik

Te dni praznuje svoj 70. rojstni dan Jože Šorn, človek, ki je večji del svojega življenja posvečil delu na odskih deskah: bil je lutkar, dramaturg, pesnik, pevec, igralec in režiser. Poleg vsega tega je bil tudi soustvarjalec in prvi upravnik mestnega lutkovnega gledališča.

Ob 70-letnici in za dolgoletno plodovito in ustvarjalno kulturno delo sprejema Jože Šorn številne čestitke svojih številnih prijateljev, iskreno pa mu čestita k visoki obletnici tudi

Uredništvo Naše skupnosti